

правопорушень, за які вони притягуються до кримінальної відповідальності, покарань, що можуть застосовуватись до них, правил призначення покарань та порядку їх відбування і звільнення від кримінальної відповідальності і покарання. Узагальнюючи міжнародний досвід та судову практику, вищі судові інстанції відзначають неприпустимість призначення невинувато суворих і невинувато м'яких покарань для неповнолітніх, тому при притягненні до відповідальності осіб, що не досягли повноліття, суди повинні враховувати всі обставини.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Казначеева Д.В. Проблеми призначення покарань щодо неповнолітніх. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2020. № 1 (22). С. 176-182.

УДК 343.5(043.2)

Зінченко Г.С., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Сумський державний університет, м. Суми, Україна
Науковий керівник: Пахомов В.В., д.ю.н., професор

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ТА КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНТРАБАНДИ

Явище контрабанди існує ще з давніх часів, а точніше від самого початку заснування держави, встановлення її кордонів, розвитку економіки, зовнішньої та внутрішньої торгівлі, митної справи і нині є одним із суспільно-небезпечних явищ.

Контрабанда характеризується негативним впливом, що, перш за все, відображається на економічних інтересах держави, і що є пріоритетною умовою для розвитку країни. Особливих збитків зазнає вітчизняний товаровиробник, у якого немає змоги ефективно реалізувати свій потенціал у межах країни та поза її меж, що призводить до зниження конкурентоспроможності українських товарів на внутрішньому ринку та подальше скорочення персоналу та фонду заробітної плати, а далі і до відтоку робочої сили за кордон. Крім цього, від негативних наслідків контрабанди страждає і державний бюджет. Важливим є усвідомлення того, що доходи бюджету від зовнішньої торгівлі формуються не лише з митних зборів, а й імпортного ПДВ, що становить для України більшу частку надходжень до бюджету [1]. Так, у 2019 р. із 314 млрд. гривень надходжень податку на додану вартість, – 250,5 млрд. гривень або 80%

було сформовано саме за рахунок імпортного ПДВ [1]. Ще одним негативним фактором є відтік валюти за межі України, оскільки деякі угоди дозволяють вивозити товари нібито від виробників, хоча, як правило, це бувають посередники, що надає можливість у подальшому виводити грошові кошти. Саме тому постало питання щодо криміналізації цього діяння.

Вперше в радянський період у Декреті РНК РРФСР «Про дозволи на ввезення та вивезення товарів» від 29 грудня 1917 р. було визнано контрабанду як одним з видів злочину, який передбачав, що товари, перевезенні без відповідного дозволу, є контрабандними і мали конфіскуватися відповідними митними органами [2, с. 208]. За часів незалежності України, було прийнято новий Кримінальний Кодекс, де контрабанда вважалася злочином у сфері господарської діяльності, та означала як переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а так само контрабанда стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України [3].

Об'єктивна сторона контрабанди полягає у вчиненні двох альтернативних дій: у переміщенні через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю предметів контрабанди. Під переміщенням слід розуміти ввезення предметів на митну територію України, вивезення з цієї території чи переміщення їх по митній території України транзитом. Переміщення предметів поза митним контролем складає перелік певних дій, таких як: поза місцем розташування митного органу; поза часом здійснення митного оформлення; з використанням незаконного звільнення від митного контролю внаслідок зловживання службовим становищем службовими особами митного органу [4].

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом, тобто особа усвідомлювала, що вона незаконно переміщує заборонені предмети або речовини через митний кордон держави поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю з власною користю.

На жаль, у 2011 р. широко розгорнулася ідея на просування часткової декриміналізації контрабанди, а саме пропонувалося залишити лише кримінальну відповідальність за незаконне переміщення через митний кордон України предметів, вільний обіг яких є обмеженим або забороненим (історичні та культурні цінності, отруйні, сильнодіючі, вибухові речовини, радіоактивні матеріали, зброя [5]. У результаті

обговорень 15 листопада 2011 р. Верховна Рада погодилася на декриміналізацію відповідних діянь шляхом ухвалення Закону України № 4025 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності», яким, серед іншого, внесла зміни до ст. 201 КК України.

Таким чином, починаючи з 2012 р. незаконне переміщення інших товарів чи предметів, не вказаних у ст. 201 ККУ (крім наркотичних речовин, ст. 305 КК України) не є кримінальним правопорушенням, що є проблемою нині. Тому, найкращим варіантом покращення ситуації з контрабандою в Україні – це внесення змін до зазначеної статті, додавши до предметів «товари», окрім уже зазначених предметів.

Література

1. Аналіз обсягів контрабанди в Україні: обсяги, прямі та непрямі втрати бюджету та економіки. Ukraine Economic Outlook: веб-сайт. URL: <http://ua-outlook.com.ua/ru/2019/07/06/smuggling-schemes/>

2. Омельчук О.М. Історичні аспекти боротьби з контрабандою в Україні. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. Науковий часопис*. 2003. № 3-4 (7-8). С. 207-215.

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: постанова Пленуму Верховного Суду України від 03.06.2005 р. № 8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text>

5. Бутін А.В. Чи потрібна криміналізація товарної контрабанди? Реанімаційний пакет реформ: веб-сайт. URL: <https://rpr.org.ua/news/chy-potribna-kryminalizatsiia-tovarnoi-kontrabandy/>

УДК 343.541(043.2)

Кононенко А.С., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Семчук Н.О., к.ю.н.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДОБРОВІЛЬНОЇ ЗГОДИ НА СТАТЕВИЙ АКТ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Два роки тому було внесено зміни до Кримінального (КК) та Кримінального процесуального кодексів (КПК) України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. На той